

výši 18.416 Kč 20 h, která je namítána žalovanou společností, jež ji zaplatila, ručí všichni podle § 3 autom. zák. zavázání, tedy žalobce, řidič autobusu a společnost jako majitelka po jedné třetině (6.138 Kč 70 h) a přiznal-li proto odvolací soud jen tuto částku žalované společnosti k započtení — když žalovaný řidič námitku započtení neučinil.

Jest ovšem správné, že v poměru k poškozeným jde u dotčené pohledávky o solidární závazek všech tří uvedených osob zaplatiti uvedenou škodu poškozeným osobám, jak plyne z ustanovení § 3, odst. 4, autom. zák. To však samo o sobě není důvodem, aby i vzájemný rozvrhový postih mezi zavázanými byl upraven podle § 896 obč. zák. Neboť přípustnost rovnodílného postihu tam uvedeného je řečeným zákonným ustanovením učiněna závislou na tom, že »není mezi nimi (zavázanými) zvláštního poměru«. K takovému omezení použitelnosti předpisu § 896 obč. zák. pro rovnodílné rozdělování odvolací soud nepřihlížel, ač takový zvláštní poměr tu jest. Neboť nelze přehlížeti, že odpovědnost žalobce a žalovaného řidiče má v souzeném případě svůj základ v tom, že oba mají na nehodě vinu, kdežto odpovědnost žalované společnosti proti poškozenému se zakládá na předpisech §§ 1 a 8 autom. zák. Ve vnitřním poměru mezi uvedenými odpovědnými osobami není důvodu, aby se na žalovaného řidiče a na žalovanou společnost při rozvrhovém postihu uvaloval větší podíl, totiž na každého $\frac{1}{3}$, než jaký odpovídá vzájemnému poměru mezi zaviněním řidiče obou vozidel, podle kterého i na žalobce připadá $\frac{1}{2}$. Nelze proto než podle zvláštního poměru, který tu je, podle toho, co uvedeno, rozdělití žalovanou společnost jako náhradu škody zapravenou částku 18.416 Kč 20 h tak, že každý vinník, tedy žalobce a žalovaný řidič ji mají hraditi jednou polovicí a že ručení žalované společnosti, která celou škodu zaplatila, zůstane omezeno ve vnitřním poměru mezi odpovědnými osobami na tu část škody, která připadá na jejího řidiče. Připadá-li tudíž v souzeném případě po částkách 9.208 Kč 10 h na žalobce i na žalovaného řidiče, když nelze zjistiti, že by snad žalobce nebo řidič autobusu zavinili určité škody anebo jednotnou škodu nikoliv ve stejném poměru (§ 1302 obč. zák.), je žalovaná majitelka autobusu oprávněna namítati žalobci k započtení ze zaplacené škody částku 9.208 Kč 10 h, připadající na něj jako povinného k náhradě.

Bylo proto uznati, že vzájemná pohledávka namítaná proti žalobní pohledávce je po právu polovicí částky 18.416 Kč 20 h, tedy částkou 9.208 Kč 10 h, a bylo dovolání žalovaných vyhověti.

Čís. 16869.

Nejde-li o kontokorent podle čl. 291 obch. zák., nýbrž jen o obyčejný běžný účet, lze užití ustanovení § 1416 obč. zák.

Dokud věřitel několika pohledávek konané platby nezúčtoval, může s dlužníkem i po konání plateb umluviti určitý způsob zúčtování.

Umluví-li však věřitel s dlužníkem jiný způsob zúčtování teprve po provedeném vyúčtování plateb, nastává obnovení původní pohledávky; taková dohoda působí pouze mezi smluvci, nikoliv i proti jiné osobě (spoludlužníku), jež k ní nepřistoupila.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1938, Rv I 1605/37.)

Žalovaný Josef G. a Albín K. byli veřejnými společníky veřejné obchodní společnosti zapsané pod firmou G. a K., podnikatelství staveb ve V. Dne 3. února 1934 žalovaný vystoupil z uvedené společnosti a byl z obchodního rejstříku vymazán jako veřejný společník. Od toho dne jest Albín K. jediným majitelem firmy G. a K. Dne 20. února 1933 ujednala žalující akciová společnost s firmou G. a K. úmluvu, že firma G. a K. kupuje od žalující společnosti podle jí známých prodejních podmínek za pevně stanovené ceny svou celkovou potřebu cementu ve vagoncích. Podle oné uzávěrky prodala a dodala žalující společnost firmě G. a K. nejen v roce 1933, ale i v roce 1934 cementové zboží. Dne 30. července 1935 bylo o jmění Albína K. zahájeno vyrovnací řízení. Tvrdíc, že zbytek dlužné pohledávky proti firmě G. a K. činí ke dni 3. února 1934, čítaje v to umluvené úroky, a po odečtení konaných plateb 56.154 Kč 40 h s přísl., že platby konané po 3. únoru 1934 firmou G. a K. byly výhradně platbami Albína K. jako kupce jednotlivce a byly původně bez úmluvy připsány k dobru na konto uvedené firmy, týkajícím se cementu, pokud nebylo vyrovnáno konto týkající se cihel, a že po 14. dubnu 1936 došlo mezi žalobkyní a Albínem K. k úmluvě, že konaných plateb jest užiti výhradně na částečné zaplacení závazků Albína K., vzniklých po 3. únoru 1934, domáhá se po vydání částečného rozsudku co do 40.000 Kč s přísl. na žalovaném zaplacení 14.649 Kč s přísl. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Žalobkyně se na žalovaném domáhá zaplacení zbytku své pohledávky, vzešlé proti firmě G. a K. ve V. v době až do 3. února 1934, než žalovaný jako veřejný společník vystoupil z uvedené veřejné obchodní společnosti (čl. 112, 146 obch. zák.).

Podle nesporného přednesu stran trvala firma G. a K. i po dni 3. února 1934 dále, jenže až do té doby byla veřejnou obchodní společností, kdežto po tomto dni její dosavadní veřejný společník Albín K. byl jejím jediným majitelem.

Rozhodnutí sporu závisí na řešení otázky, zda sporný zbytek žalobního nároku zanikl platbami, jež v době po dni 3. února 1934 konal Albín K., který až do 3. února 1934 společně s žalovaným byl veřejným společníkem a po tomto dni byl jediným majitelem firmy G. a K., a zda tyto platy bylo zúčtovat na pohledávky žalobkyně z doby před

anebo po 3. únoru 1934. Dovolatelka popírá, že v souzeném případě lze vůbec užítí ustanovení § 1416 obč. zák., poněvadž šlo o kontokorentní poměr a žalobkyně prý platně za sporu po ústním jednání ze dne 14. dubna 1936 s Albínem K. umluvila, že platby, o něž jde, jest zúčtovat pouze na dluh vzniklý po dni 3. února 1934.

Otázka, zda mezi žalobkyní a firmou G. a K. ve V., jejímž veřejným společníkem byl žalovaný až do 3. února 1934, byl konkokorentní poměr anebo obyčejný běžný účet, jest otázkou právní, jejíž samostatné řešení náleží soudu nehledíc na právní názory stran rozepře. V souzeném případě nelze již podle přednesu stran a zejména se zřením na výpis z účtu firmy G. a K., žalobkyní předložený, pochybovati o tom, že tu nejde o kontokorent, jenž předpokládá, aby byl úvěr poskytován o b ě m a stranám, a aby bylo stanoveno smlouvou stran výslovně nebo mlčky, že v období od účetní závěrky k příští účetní uzávěrce nemají býti platby j e d n é strany zrušovány určité jednotlivé položky účtu, nýbrž že se plnění a pohledávání z k a ž d é strany pokládá za jediný souvislý celek a že se úhrnné sumy vyrovnají na konci účetního období. Kontokorent předpokládá v z á j e m n o s t, oboustrannost veškerých dávek, kteréž mají tvořiti na k a ž d é straně nedělitelné saldo, a kromě toho předpokládá občasnou účetní závěrku, její zaslání druhému smluvníku, zapravení nebo nové přenesení a zúročení salda. Uvedených podmínek tu nebylo, nýbrž tu poskytla úvěr jen jedna strana, žalobkyně, a nebyla vůbec zjištěna úmluva stran, podle níž jednotlivé položky účtu mají zaniknouti v celkovém saldu (rozh. č. 9949 Sb. n. s.). Jde tu o prostý běžný účet, při kterém vůle stran nesměruje k tomu, aby saldo bylo jediným pramenem pohledávky, a nelze proti již se zřením na právní povahu tohoto poměru vyloučiti užítí pravidla v § 1416 obč. zák. vysloveného, jak by tomu bylo, kdyby skutečně šlo o kontokorent (rozh. č. 9994 Sb. n. s.).

Netřeba se v souzeném případě ani obíratí otázkou, zda veřejná obchodní společnost je zvláštním podmětem a právnickou osobou (rozh. č. 7781, 9241 a 11580 Sb. n. s.), neboť pro rozhodnutí sporu stačí to, že Albín K., jenž konal žalobkyni v době po dni 3. února 1934 platby, také již v době přede dnem 3. února 1934 podle čl. 112 obch. zák. ručil rukou společnou a nedílnou se žalovaným za závazky firmy G. a K., takže Albín K. byl dlužníkem žalobkyně nejen co do závazků založených teprve po dni 3. února 1934, ale i — ovšem solidárně se žalovaným — co do závazků vzniklých před 3. únorem 1934. Není sporné, že Albín K., když uvedené platby konal, neprojevil vůli, aby ty platby byly žalobkyni zúčtovány na určité pohledávky. Tím nebylo ovšem vyloučeno, aby se věřitel a dlužník nedohodli alespoň později o způsobu vyúčtování, naopak mohlo se to státi, dokud věřitel ještě neprovedl zúčtování. V souzeném případě však nebylo tvrzeno ani dokázáno, že se žalobkyně před zúčtováním konaných plateb dohodla o tom, že jimi měly býti vyrovnány určité pohledávky, a nutno proto míti za to, že následkem placení (§ 1412 obč. zák.) zanikly starší pohledávky žalob-

kyniny z doby před 3. únorem 1934, které již hledíc na vzrůst úroků nutno pokládati za tíživější. Pokud však zažalovaná pohledávka zanikla, zaniklo též ručení žalovaného. Ani tím nebylo arci Albínu K. zabráněno, aby se žalobkyní dodatečně umluvil jiný způsob zúčtování, což se v souzeném případě skutečně stalo. V tom nutno spatřovati obnovení původní pohledávky souhlasnou vůlí smluvníků. Taková dohoda působí však toliko mezi smluvci, ale nemá vlivu na poměr mezi žalobkyní a žalovaným, jenž k tomuto dohodnutí nepřistoupil. Jeho již zaniklý závazek nebyl proto obnoven a nepochybily tedy nižší soudy, zamítuvše tuto část žalobního nároku.

Čís. 16870.

Význam nepředložení osvědčení o státní příslušnosti československé v rozlukovém sporu.

Československé soudy jsou v každém rozlukovém sporu povinny hned při jeho zahájení a nestalo-li se tak, v každém období rozepře zkoumati z úřadu státní příslušnost stran.

Státní příslušnost československá je řádně vykázána osvědčením příslušného okresního úřadu a jest povinností toho, kdo podává žalobu, předložiti takovéto osvědčení.

Není-li uvedeným způsobem československá státní příslušnost dokázána, není žaloba o rozluku manželství způsobilá k řádnému projednání.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1938, Rv I 2997/37.)

Žalobce Josef K., truhlář v T. (v zemi České), podal na Kateřinu K. žalobu o rozluku manželství uzavřeného s žalovanou podle předloženého kopulačního listu farního úřadu v T. (v zemi České) dne 3. května 1903 v T. Podle údajů uvedených v předloženém listě se žalobce narodil v T. (v zemi České) dne 14. února 1878 a žalovaná tamtéž dne 6. července 1878. Nižší soudy zamítly žalobu z věcných důvodů, ačkoliv k žalobě nebylo přiloženo osvědčení o státním občanství stran rozepře a nestalo se tak ani za rozepře v první a druhé stolici, ani ve lhůtě dané žalobci po podání dovolání na vyzvání nejvyššího soudu pod pohrůžkou, že žaloba nebude pokládána za způsobilou k věcnému posouzení.

Nejvyšší soud zrušil z moci úřední rozsudky nižších soudů a prohlásil žalobu za nezpůsobilou k řádnému projednání.

Důvody:

Československé soudy jsou oprávněny ve sporech o rozluku manželství rozhodovati u československých státních občanů a co se týká cizozemců jen tehdy, nepřičí-li se jejich zásah mezistátním úmluvám.